

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad, f. 12.
Franco per post, n. 14.

(Verschijnt driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIE
15 cents de regel
behalve 35 cents segel.

HERZIENING DER GRONDWET.

hebben onze beschouwingen ten aanzien van dit belangrijk onderwerp reeds medegedeeld; een onderwerp, hetwelk de aandacht van ieder deskundig staatsburger, aan wien zijn vaderland dierbaar is, terecht overwaardig is. Het buitengewoon gewicht der zaak legtvaardigt dan ook eene herhaalde, ernstige overweging. Ofschoon wij vurig wenschten, dat de raadsheden der kroon aan het onmiskenbaar verlangen van het staatkundig madenkend deel van het Nederlandsch volk, tot verbetering onzer grondwet, zouden voldoen, en dat dus de bevestiging onzer staatsinstellingen van boven, uit de sfeer der regering zelve, zou afgedaald hebben, werd die wensch niet vervuld. De tweede kamer onzer staten generaal zocht derhalve de hooge regering bij herhaling te bewegen, om zelve handen aan het gewigtvol werk te slaan en ons staatsgebouw te volmaken. Het wensch duartoe voor te dragen bij het nalvoord op de koninklijke aanspraak, met welke de vergadering der staten generaal in 1844 werd geopend, een wensch, die toch niet uit de hefte des volks, maar uit den boezem onzer vertegenwoordiging verbiedig opging; een wensch, welken de eerste kamer onzer staten generaal geheel onvoorziens, in strijd met haar vroeger geuit gevoelen, thans niet meer tot den troon verkoos te laten doordringen. De waardigheid der tweede kamer — de eigenlijke vertegenwoordiging des volks, als door het hetzelfde verkozen, om voor het algemeen volksbelang te waken — liet geen blinde onderwerping toe aan dit nieuw insigt der eerste kamer onzer staten generaal, (de gunstelingen der regering,) welke welligt, te midden van de meer dan ooit gebiedend noodzakelijke bezinning, voor de voortdoring van derzelve eigen bestaan beducht was, als eene nuttelooze, kostbare spil in het raderwerk van ons constitutioneel atelsel.

Niet dat wij aan de eerste kamer die verandering van insigt willen ten bewaarduiden, wanneer zij, bij nadere overweging, op goede gronden steeft aan dit is insigt. Het edel kenmerk van den waarheid, zoekende geest, dat hij, bij meer helder licht, terugkeert van den dwaalweg en op het verkeerd spoor niet blijft voortgaan uit

valsehe schaatte voor menschelijke felbaarsheid. Met TERENTIUS zegge wij steeds gaarne: » In den een mensch, en licht niet in een schetjiks boven mij verheven! » Grooten mannen zijn ons daarin voorgegaan: een PAPINIAAN, de beroemdste onder de beroemde Romeinsche regtagelcerden, leverde van deze edele waarheidszucht meer dan een treffend voorbeeld. Doch wij behoeven zoo diep in de oudheid bij een uitheemsch volk niet te dringen, om het prijzenswaardige te betoogen van steeds de waarheid te omhelzen, ofschoon ze aanvankelijk niet was erkend. Onze eigen landaard kan daarvan ook navolgingswaardige voorbeelden opleveren; onze algemeen geachte staatsman KAREL GRABERT grave van HOOENBOP, en onze Nederlandsche PAPINIAAN, Dr. THORBECKE, zijn, onder meer anderen, zulke onbevoroordeelde mannen, die niet schromen hun gevoelen te veranderen, wanneer deugdelijke grondwettige veranderingen van de redelijkheid, en met zelve te wijzigen. Maar wij zagen geen verstandigen beweeggrond der eerste kamer om, nadat zulks vroeger meermalen gebeurd was, den wensch tot meerdere volmaking onzer gebrekkige grondwet thans aan den koning niet voor te dragen, vooral na de zware offers door de getrouwe, lijdzame natie op het altaar des vaderlands gebracht, om de beroofde en beroofde's lands geldmiddelen te herstellen. Door het onderdrukken van dezen even zoo regmatigen als billiken wensch, zag het grondwettig Nederland het voorbeeldeloos schouwspel, dat de koning, na zijne aanspraak, zonder antwoord bleef, en het volk als het ware in een stom beeld stond herschepen!

Al ware het dan ook dat ons dagblad vroeger huiverig was om het voorstel tot herziening onzer hoogste staatswet, door het edel achtal onzer onafhankelijk handelende volkvertegenwoordigers, als een volkomen volledig goed te keuren, zoo zal menland ons van inconsequentie met grond kunnen beschuldigen, wanneer wij verklaren, dat, na eene herhaalde ernstige overweging van het allergewigtigste onderwerp, de evenaar van de schaal onzes oordeels tot dat weloverdacht en nader toegelicht voorstel overhelt. Het zal de redactie bestuurd worden, zoo als zulks met ons sedert kort werkelijk het geval is.

In dien geest zullen wij onze geachte

lezers onze nadere beschouwingen over deze hooge lands-aangetogenheid mededeelen, in verhoop van, daardoor, aan de ware bestemming der edele reize drukpers waakzorg voor wettige volksregten, te beantwoorden.

Wanneer wij eenen blik werpen op de geschiedenis van ons vaderland, dan ziet men van de atoudste tijden af, dat Nederland steeds blaakte voor die edele waardigheid van den met rede begafden, zelfstandigen mensch: *Vrijheid!* Voor het wereldwingend Rome bukten de vrije Batavieren niet als overwonningen. Zij werden geene slaven maar bondgenooten en vrienden der Romeinen. Toen na den ondergang van het reusachtig Romeinsch rijk, de Nederlandsche gewesten door graven of hertogen geregeerd werden, was blind gehoorzame onderwerping aan oppermagtig vorstelijken wil geenszins hun regeringsstelsel. Al onze landsvorsten, hoe magtig ook, moesten als graven of hertogen, bij de aanvaarding van hun bewind, plegtig zweren, » lands privilegien te zullen eerbiedigen; Karel V. en zijn opvolger Philips II. waren hiervan niet uitgezonderd. — Dit aan wetten bepaald gebied wijst dan ook de reden aan, waarom de Nederlanders hunne vorsten gewoon waren alleen te tituleren: *hunne geregtige geboren landsheeren en princen — leurs seigneurs naturels* — en nimmer verstanden, om Karel V. en zijnen zoon Philips II., den titel van *soverain seigneur* — oversten of opperheer — te geten, omdat met die benaming de volstrekte oppermagt werd aangeduid. (*) Die privilegien waren eigenlijk erkende *volksregten*; zij waren de toenmalige's lands grondwet; want opperheerschappij of *soverain* is, volgens de aanmerking van onzen beroemden geschiedschrijver SIMON STIL, eene *areonide* plant, die, hoedikwerf ook beproefd, op *Nederlandsch* grond geen wortel kan vatten. — De voornaamste punten der volksregten heeft onze atoude geschiedschrijver onze Nederlandsche TACITUS, Dr. P. C. HOORT, voor de nakomelingen bewaard; en men moet zich inderdaad verwonderen, dat men in de Nederlanden de *soverain* invoueren, zonder te keeren, aan eenighe handvesten daartegenover te stellen.

(*) J. WAGENAR, Vaderlandsche Historie V. 2. Bl. 2.

Men ziet dus dat vorstelijke besluiten, strijdig met de grondwet door trouwelooze staatslieden... « Deze handvesten lieten zop, zegt » Hoort, want de vorst maar geeft in drie » ven, gevestigd van zijn handt, en worden » anders voorrechten genoemd, maar ge » meenlijk met een onduitsch woord » vilegiën, 't welk zeggen wil, bijzondere » wetten, zoo hooghe geroemt, den landt » zaaten zoo waard, als het eedeklaar » gewandt van den staat, door het quetsen » der welke dat gansche ligchaam noodt » wondelijk in eene doodlijke quijning ver » valt. — Zoo de vorst daar iet theegens » stelt, niemandt is er toe gehouden. » Verhalven was ieder even huet in de » begeerte, om zoo dierbaar eenen schat, » oovergewonnen door de vroomheid der voor » ouderen, den naakomelingen zonder af » brek achter te laten. (17) Deze kostbare schat, voor wiens be » houd onze voorvaders den tachtigjarigen » strijd voerden, ligt in onze grondwet be » waard, en opdat die grijze voorrechten geen » louter schijn, zooals thans het geval is, » maar eene wezentlijke waarheit zouden zijn, » tot dat verheven doel strekt het aanhangige » voorstel van onze waardige volksvertegen » woordigers, zooals wij nit nader zullen trach » ten aan te toonen.

(17) Nederlandsche Historien, 4e druk 1703, 1. B. Blz. 32-33.

AMERICA.

Sanja Anna, de afgezette president van Mexico, bewoont als gevangene het kasteel van Perote, van waar hij aan het congres om lijfs genade en vergiffenis heeft geschreven. De eerste volkswoede tegen hem schijnt aan het bedaren; althans, het rechtsgeding, zood' Wegens ongeoorloofde handelingen als opperbevelhebber der trepen, niet wegens hoog verraad, is tegen hem gevoerd worden.

ZWITSERSLAND.

De landdag heeft zich den 19 dezer verdaagd, zonder enig het minst besluit in de aanhangige kwestien te hebben gehouden. Ziekhet wat omtrent de ZARICH wordt, geschreeft door de gemeene schap van Zürich, die commissie aan welk het onderzoek der vraagstukken betreffende de jesuiten, de vrij corpsen en de af te kondigen amnestie was opgedragen heeft den 18 haar rapport uitgebragt. Terstond zijn de beradslagingen daarover geopend. Ten aanzien van de jesuiten had in de somer verstand van geveeten bestaan. De doere derhebbende omtrent van het bestel, voorgesteld, waarbij de landdag, die bij het handschreef van 1815, om naar het behoud van den invendigen vrede, door alle middelen te waken, aan Lucern zouz' verbeiden om de orde der jesuiten te berbeiden, die omtrent zouz' eischen van het bestel des geselschaps van 24 oktober, waarbij de opvoedingsgestichten in dat canton aan de jesuiten werden toegevoerd, en de behoud van andere maatregelen, voor het geval, dat Lucern aan dit he lutt niet moeg' voldoen; tevens zouden Schwytz, Friburg en Wallis dringend aangemaand worden, om de orde der jesuiten van hun grondgebied te verwijderen, terwijl eindelijk verklaard zouz' worden, dat voortaan de toelating der genoemde orde

door de minderheid was een besluit voorgesteld, ingevolge hetwelk het canton Lucern dringend zou worden verzoekt, om van het bevoege de besluiten te zamen te beveligen, dat ten hoogste der uitgekeerde een amnestie te kondigen, met welc vorstel behoudens enige geringe wijzigingen, de meerderheid zich vereenigde, voor het geval dat haar voorstel niet moeg' aangenomen worden.

Omtrent de vrijcorpsen had de commissie voorgesteld, de vorming van gewapende benden te verbieden, de cantons uit te noodigen om maatregelen tot verhindering daarvan te nemen, en gepaste strafbepalingen dienaangaande in te voeren; terwijl zij ten aanzien van het vraagstuk der amnestie voorstelde, dat de landdag de cantons Argau, Tessin en Wallis dringend zouz' uitnoodigen om eene algemeene kwijtschelding te verlossen voor alle politieke misdaden, in verband staande met de gebeurtenissen, welke in de laatste jaren in die cantons hebben plaats gehad.

Geen daz'er voorstellen van de commissie heeft eene meerderheid kunnen verwerven, zoo als ook geen der menigvuldige voorstellen, door de cantons afgevaardigden in den geest hunner instructien gedaan, zijn aangenomen geworden. Dien ten gevolge bleef er thans nog over te beslissen, of de landdag de zaak voor afgedaan houden en zich ontbinden zouz, dan of men nog eene poging zoude doen om tot eene finale beslissing te geraken. In de zitting van den 19 heeft laatstgemeld gevoelen de bovenhand behouden, en is besloten, dat de vergadering senverdijg verdaagd zou worden.

Alles werkt dus nog in denzelfden onbeslist toestand. De radicalen stellen nu al hunne hoop op mogelijke onlusten en hebben zich daarom met alle kracht tegen de bepaalde ontbinding der vergadering verzet. Zal hunne hoop vervuld worden? Zullen zij later eene meerderheid vinden die het hun, in weerwil van allerlei machinatie, niet gelukt is op dit ongeukkig bijeen te krijgen? Zal het bondgenootschappelijk bewind zelve den een of anderen dag het sein tot den burgeroorlog geven? Niets van dat alles is onmogelijk; maar dit is zeker, dat de landdag tot heden de zaken nog niet zoo ver heeft durven drijven.

Er loopen op nieuw geruchten wegens plannen der radicalen, om de regering van Lucern, met behulp der vrijcorpsen, omver te werpen.

ENGLAND.

De Londen zijn met de berichten van het bestel van India, dat 8 february, ontvanger, die echter niet zeer belangrijk zijn. Wel liepen er geruchten wegens een oorlog met Punjab, doch waaraan gering geloof wordt gehecht.

Een hevige brand heeft het laboratorium en verscheidene andere gedeelten van het gebouw der apotheke te Liverpool in de asch gelegd. De schade, zoo verhaan het gebouw zelf als aan den inhoud, is zeer groot.

Op sommige plaatsen van Schotland, in de graafschappen Glasgow, zijn behaalde schokken van aardbeving gevoeld.

PORTUGAL.

In de laatste maanden van 1825, ontstonden ontzettingen gevolgd door slinking van de rijst, die de vrees van de bevolking veroorzaakte, tusschen de weerspannige landelingen, en tegen hen afgezonden gewapende magt, namen eerstgenoemden de vlucht, 10 dooden achterlatende. Bij het afsenden der jongste berigten was de orde hersteld.

De kamer der afgevaardigden zette, volgens bevelen van Madrid, den 16 dezer, hare beradslaging voort over het wetsontwerp omtrent de terugkoming der onverkochte geslechte goederen. De regeering van den koning, la mes de la Rosa ten gunste van het ontwerp, maakte steeds het onderwerp der gesprekken uit. Met wegslepene wesprekendheid had hij daarin het verkoopen der geslechte goederen voorgesteld als eene ongerechtigheid der jongste omwenteling, die het tegenwoordig ministerie zich verplicht achtte te herstellen. Wat het bestuur daaromtrent had verrigt en verder meende te doen, had de volkomen goedkeuring des Heiligen Vaders weggedragen, die op eene officiële wijze aan de gezanten van Oostenrijk en Frankrijk had verklaard, dat Zijne Heiligheid, thans (het) gekomen achtte, om de afgebroken betrekkingen met Spanje weder aan te knooien. Bij de onderhandelingen daarover zouden, naar de verzekering des ministers, de regten der natie en de voorregten der kroon met de geheiligde afspraken der Kerk worden overoorgelaten. Wellicht, zaid de staatsman, is de dag niet ver meer verwijderd, dat de banden met den Heiligen Stuel nog nauwer zullen worden toegehaald; eene gelukkige gebeurtenis, die den troon onzer koningin meet en meer zal bevestigen, onze staatsinstellingen op hechtere grondslagen vestigen en Spanje tot dien hoogen trap van roem en voorspoed opvoeren, waarop dat land aanspraak heeft.

Men schrijft uit Almeria, den 3 dezer, dat de bezetting van Melilla, op de kust van Marocco, onlange gedurende eenen ganschen nacht op de Maroccanen heeft gevuurd, welke die plaats blokkeeren en de forten San Lorenzo, San Francisco en Sant-Jago in hunne magt hebben.

FRANKRIJK.

De commissie, belast met het onderzoek der kwestien betrekkelijk de stoomvaart, heeft reeds verscheidene vergaderingen gehouden, in eene van welke de prins van Joinville het woord gevoerd en zeer belangrijke bijzonderheden medegedeeld heeft omtrent de opmerkingen gedurende de expedities naar Wanger. De prins is met de ernstigste belangstelling aangehoord, en heeft beloofd nog nader terug te komen op verschillende punten, welke hij nu slechts heeft aangestipt.

De kamer heeft het ontwerp der commissie omtrent de openbare stemming aangenomen, echter met eene belangrijke wijziging, welke behelst, dat de geheime stemming zal plaats grijpen wanneer twintig leden dit verlangen, ook als het aantal leden overblijft zeshen.

Men overblijft zeshen. Alomwettende vergadering, waardoor de kwijtschelding van de jesuiten ontstaat, naar de bewaarplaatsen van het kruid meer dan veertien dagen gesloten waren geweest. Steeds vond men onder de aankoopers nieuwe lijken, zoodat hun gezamenlijk bedrag reeds meer dan honderd bedraeg. De slagtoffers zijn groote deels militairen, adelen, en andere personen, die handig en langbaardig zijn, en die in de nabijheid van de slagtopleidingen zijn.

Sedert eenige tijd gaat er bij de kamer loge om, of eene billie, omtrent de bouw van eenen schip, moet worden aangenomen, om het ministerie in verrijking te brengen. Het voorstel is, dat de kamer, den 17 dezer, van Brussel, Oostende, en andere plaatsen, die voortaan het troepen van de marine der marine en warden heden aan board, welke het derwaards moet worden.

Mgr. de kardinaal de N. Tourni d'Auvergne, Bis-
schop van Arras, ziet door waardigheid van zijne
dubbele betrekking, verheven achtende boven de
heiligzuchtige vleitaal der liberalen drukpers en
haven sommige naamloze provocatiën en bedrei-
gingen, beantwoordt zoo wel de een als de an-
deren op de eenigste wijze, welke aan zijnen hoogen
rang en aan zynen titel van bisschop past. Zijne
eminentie had aangekondigd dat, alvorens zijne
adhesie te schenken aan de afkeuring van zynen
doorlochten ambtgenoot den kardinaal de Bonald,
tegen het handboek van den heer Dupin, hij zich
voorbehield, het veroordeeld boek te onderzoeken.
Dit is thans geschied, en in eene eigenlijke hoofd-
zake heeft bestemd voor de geestelijkheid van zijn
bisdom, zegt de prelaat, dat hij, in overeenstemming
met de conclusien der commissie, welke hij met dit
onderzoek had belast, aan de geestelijkheid van
zijn bisdom verbiedt, om te lezen of onder zich te
houden het handboek van het Fransch Kerkelyk
Regt.

Ook hier te land doet zich de winter met
buitengewone gestrengheid gevoelen. Men verzekert
dat een postrijtuig, hetwelk in het departement
Côte d'Or (Dyon) door de zoogenamde Val Suzon
reed, waar de sneeuw drie ellen hoog lag, door
eene troep van 21 wolven is vervolgd, zoodat de
in het rijtuig aanwezige reizigers eenigen tijd in
groot gevaar verkeerden hadden.

NEDERLAND.

S-BOSCH, 26 maart. Men verzoekt ons mede
te deelen, dat eenige voerlieden uit de gemeenten
Vegchel, Berlicum, Bergen en Vught, den 23 de-
zer, met zwaar geladen kar en paard, de Maas
van Hordijkveld naar Werkendam over het ijs
zijn gepasseerd.

Men schrijft ons uit St. Veden, dat in dato 21
dezer

den avond van gisteren omtrent half acht ure,
ontstond binnen deze gemeente, op ongeveer 10
minuten gaans van de kom des dorps, brand in
eene bouwman's woning, behorende aan het arm-
bestuur dezer plaats. Door droegen noord-vesten
wind, ondersteund, verspreiden de vlammen zich,
als een klaps, over de geheele uitgestrektheid van
het stroopen dak. Onbegrijpelijk spoedig waren drie
spuiten aanwezig; aan de ordelijke werking dertelven
en het doelmatig aanwenden van andere blus-
schmiddeelen, heeft men te danken, dat eene
grootte schied met afzonderlijk staande woning,
berden niet stroomde, en dat het veld, behorende
behouden gebleven, en dat het veld, behorende
geheel den inboedel van het brandend huis, is
konden gered worden.

De van (wa) hulde) toekomt, om der brand-
spuiten, in het afgekoopen van ontvangen uit de
fabriek der heeren Sander Bickers en zoon, brand-
spuitmakers van de stad en der koninklijke marine
te Rotterdam, waarvan het koper, ijzer en hout-
werk zich onderling een roep van soliditeit en
zuiverheid bewijzen, heeft bij haren gemelde
lamp, voor de houthandeling, op de plaats aan-
gevoerd, de aandacht der aanwezigen tot zich
getrokken. Zwaar en in kracht vol was haar
waterstraal; zoodanig dat, waar ook dezelve werd
aangebragt, het telkens scheen als of vlam en
vuur in eens waren weg gesloeken. Meermalen
zijn die fabriekanten om wondre prestatien en loijale
betrefting in deze gemeente gedenkt, thans worden
zij, wegens hun uittuimend fabrieksel, dankbaar
herdacht.

— In de gemeente Maashees, deelt men een onder-
date 22 dezer lout, volgende mede:

Heden, de eerste Paaschdag, had alhier eene
geen der afgeleeden gebeurtenis
plaats, de naam daarvan is de verandering van
bevelen van de heeren van Maashees, zoodat op
bereids eene brandende rugel, op Maashees, was,
dewijlen de meer eenaardig, op de paasch

eijeren, welke men voornemens was te eten; ook
op het ijs te koken; oud en jong namam hierna
deely en daar de aanvankelijk dool allen verk-
houde, galdel het een waar, welke eerst, herwijna
afloop op de plaats der kaghet, hem oertod werd
aangestoken, welke tot laat in den akontbrand.
Een hewelsomtingen, bevreesd waren wogens de mensch
volk, welke op het ijs was, heeft de oochtergeen
ongeluk plaats gegrepen.

HAGE, 24 maart. Volgens de hedegrontrangen
berogten was het ijs op de bozarivier, tepeige-
volge van den sterken dool en den was van het
water in beweging geraakt en grootendeels afge-
druvent. Op de Nederlandsche riviertakken, zat het
ijs den 23 dezer nog vast oechter nam, het in
sterke zeer af en begon zich hier en daar bewe-
giog in hetzelfde te vertoopen. Het water was op
de meeste punten wassende.

Men verneemt, dat met het voorloopig verslag
der nationale afdeeling van de tweede kamer oer
staten-generaal, ten aanzien van het voorstel tot
herziening der grondwet, blijkt, dat de groote
meerderheid der kamer hetzelfde als in het
beschouwd, en om den vorm, en behoefte van
de strekking, heeft afgekeurd. Nogtans is het
voorstel in de afdeelingen onderzocht met de ver-
klaarden wensch, dat een nauwgezest onderzoek
strekken moge om de regering met de dienstryke
van de meerderheid der kamer, nopens dit hoogst
aangelegen onderwerp bekend te maken, en haar
op te wekken om, ter bereiking van het door die
meerderheid beoogd doel, hare medewerking te
verleenen.

Ingezonden Stukken.

ROTTERDAM, 24 maart. In den afgelopen
nacht is het ijs in de Maas, voor deze stad, los ge-
raakt, en sedert, ofschoon het zich, tusschen beide
voor korten tijd weder een zoo sterk drijvende,
dat de stroom hier weldra geheel van ijs bevrijd
zal worden.

POGINGEN

EENE VERBETERDE WATERLOSSING

TUSSEN GRAVE EN SHERTOGENBOSCH.
De driften (eigenbelang en vooroor-
deel) staten, alle dogen, soopen
de driften, alle dogen, soopen
de driften, alle dogen, soopen

Niemand heeft sedert jaren de behoefte aan eene
verbeterde waterlossing tusschen Grave en Sher-
togenbosch hetwijfeld.
De hooge regering dan, door droegen van de roed
zakelijkheid en het nut daarvan, heeft reeds ten
jare 1818 daartoe plannen doen beramen.

Door de daaropvolgende roer der landbouwer zoo
noodlottige jaren 1829, 1830 en 1831, werd in
1835 een nieuw ontwerp tot de stelling van een
kanaal, dat gelijk als voornam van Noord-
Nederland en tot uitwatering en tot inundatie
zou kunnen dienen, opgesteld.

Het verslag, daartoe reeds den 17 december
1840 door de officiers van de genie en de inge-
nieurs van den waterstaat, gedaan aan de com-
missie, bij Zijner Majestéits besluit van den 8 mi-
nussie, heeft, ten dienste van de goed-
keuring van Zijne Majestéits verdrag; terwijl het
rijks uithele van dazelfs belang, vook een aan-
zienlijk gedeelte van de kosten van uitdijing en
onderhoudt, door bijdragen
di ten gevolge van het van den Beoogden blut
keelgoverlijk bestuur, op den 20 dezer, is
door zyne excellentie den heer staatsraad gover-
neur, bij missie van 20 januarij 1842, A. G.
no. 9, cabinet, aangeschreven, om te hant
midde van de gecommitteerden te benoemen om tot

voorschreven plan toe te treden, en hunne ge-
neigdheid te doen blijken; in de hiertoe vereischt
wordende kosten bij te dragen; in evenredigheid
van de bebouwing, welke hunne polders aan eene
verbeterde uitwatering hadden en de voordelen,
welke zij daaruit konden behalen; alles op zoo-
danige billijke grondslagen als later, nadat dezelve
daaromtrent zouden gehoord zijn, zouden worden
vastgesteld.

Bij de vergadering van die gecommitteerden uit
al de polders, onder de leiding van H. H. gede-
puteerde staten en onder voorzitting van den
heer gouverneur van Noord-Brabant, traden allen,
uitgezonderd die van Oss en Lithoijen, toe.
(De gemeente Lithoijen moge elders met kortlig-
tige tegenstribbeling gebrandmerkt staan, doch
bij mij hebben een plaatselijk onderzoek en latere
daadzaken bewezen, dat aldaar den besten geest
bestaat.)
Men moge het er altoos voor houden, dat al de
gecommitteerden, uit kracht van hunne volmag-
ten, kanne toetreding tot de uitvoering verleend
en verklaard hadden bereid te zijn, in evenredig-
heid van het belang hunner polders, in de kosten
te dragen.

Uit dat beginsel schreven heeren gedeputeerde
staten, bij eene wel bereedene missive van 21
juni 1844, het K. K. afdeling politie, de
polderbesturen aan, om geërden van iederen pol-
der buitengewoon bijeen te roepen, ten einde zich
te verklaren, of deze al of niet het onderzoek
oantrent het eventredig handeel, hetwelk reder be-
langhebbende polder zoude behoeven bij te dragen,
aan heeren gedeputeerde staten zou overlaten.

In plaats dat de geërden der verschillende be-
langhebbende polders nu eenstemmig zoodanig ou-
derzoek aan heeren gedeputeerde staten, wier
ontvaardigheid hier toch niet kon verdacht zijn,
overgaven, verklaarden de meesten zich hier toe
ongehogen, en men werd te gelijk al langer hoe
meer van eene verbetering tot waterlossing ver-
wijderd.

Door deze met zoo veel belangstelling aange-
wende, doch thans verjdelde pogingen, scheidt
het als of het plan een doodsteek had ontvan-
gen. — men verwachtte hiervan niets meer; doch
de voor alle polders in de maand augustus daar-
aanvolgende zoo noodlottig gevallen regen, welke
alle landerijen overstromde, vele granen deed
verliezen, en het vee naar de stallen voeren, waar
door de toestand der Maaspolders benarder dan
oort zich deed aanzien, maakte het zoo onver-
moed en voor het algemeen welzijn zoo bezorgd
gewestelijk bestuur, wederom werkzaam; ten ge-
volge van welke heeren gedeputeerde staten, naar
aanleiding eener bij hen ontvangen missive van
het departement van binnenlandsche zaken, de pol-
derbesturen der met beoogden polders den 29
november H. op nieuw aanschreven, derzetter
geleiden wederom tot de bespreking van eene ver-
beterde waterlossing van de Maaspolders, en
de geërden van de polders, die met de Maaspolders
in gemeenschap te overstromen, in de kosten van
uitwatering, van inundatie, kanaal van
Grave naar Geertruidenberg.

Gewigtig, hoogst gewigtig, was die conferentie
genoemd worden. Immers werd, door zyne excel-
lentie den heer staatsraad gouverneur dezer pro-
vincie op eene talentvolle wijze die zwaarheden
opgeleed, welke vroeger stof tot verwijding en
aanmerking bij onderscheidende polderbesturen en
geërden hadden gegeven.
De gecommitteerden spraken na alloop als met eenen
gloed, dat de grootste zwaarheden, welke uit den
weg geruimd, en vielden zich dat de verga-
tering, geerden de toetreding eenstemmig
zou plaats hebben.
De gecommitteerde staten, vertoonden, dat de
omstandigheden, welke de polders, die met de
gecommitteerden te overstromen, van heeren

